

Møteprotokoll
for
Flesberg kirkelige fellestråd
Tid: torsdag 23.april 2015 kl.15.30
Sted: Møterom A

Tilstede:

Flesberg

Tor Kristoffer Bakkerud

Lyngdal

Ole Helge Laag

Elin B. Grøterud

Aud Jorunn Bråta Lier

Svene

Oddvar Lindbo

Sigmund Brøtan

Kommunens representant

Ida Veronica Nesthorne Engerud

Biskopens representanter

Margrete Hjulstad

Sak 15/15 HØRINGSUTTALELSE «VEIVALG for fremtidig kirkeordning»

Møtedato: 23.april 2015

Det vises innledningsvis til fellestrådssak 13/15 på forrige møte der fellestrådet ble orientert om høringsnotatet «Veivalg for fremtidig kirkeordning». Notatet som er en omfattende utredning om Den norske kirke inn i en ny tid, er sendt bl.a. til alle landets menighetsråd og fellestråd med en høringsfrist satt til 15.mai. Notatet tar opp viktige spørsmål som bl.a. den lokale kirkes organisasjon og ledelse, arbeidsgiveransvaret i kirkeordningen, forholdet mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå, biskopens rolle og økonomiske rammebetingelser. De har stilt 27 spørsmål der de fleste har tre svaralternativer. Det er i kirkevergen i Kongsberg som har utarbeidet svarene på høringsuttalelsen. Jeg har tilpasset svare til de administrative forholdene i Flesberg. Dette er også mitt forslag til svar på høringsnotatet, med en kort begrunnelse for våre standpunkter.

Kirkerådets høringsnotat er i sin helhet å finne på hjemmesiden til Kirkerådet (kirken.no).

Spørsmålene og svaralternativene ligger innbakt i kortversjonen som i store deler er gjengitt som en del av dette saksframlegget.

Høringssvarene vil gi grunnlag for at Kirkemøtet kan foreta hovedveivalg våren 2016 med sikte på det videre arbeidet med å utforme en konkret kirkeordning. Endelige regelverk utformes på bakgrunn av høringen om veivalg.

Innholdet i høringsnotatet:

Kapittel 1:

Bakgrunn for høringen

Kapittel 2:

Utgangspunkter for en ny kirkeordning

Kapittel 3:

Forholdet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå

Kapittel 4:

Økonomiske rammebetingelser

Kapittel 5:

Den lokale kirkes organisasjon og ledelse

Kapittel 6:

Biskop og bispedømme

Kapittel 7:

Arbeidsgiveransvar i kirkeordningen

Kapittel 8:

Organisering av sentralkirkelige organer

Visjon for kirkeordningen

Ny ordning for Den norske kirke skal bidra til;

- at kirken kan utføre sitt oppdrag i en ny tid
- at de dømte kjenner glede ved å tilhøre kirken

Den nye ordningen skal sikre;

- god kirkelig betjening over hele landet
- god ressursutnyttelse – mer kirke for pengene

Ordningen skal bidra til å gi kirkens frivillige medarbeidere;

- glede og frimodighet i arbeidet
- tro på fellesskapet
- tro på egne ressurser

Ordningen skal bidra til å gi rådsmedlemmene;

- glede ved å delta
- reell innflytelse
- gode beslutningsunderlag
- god administrativ støtte i arbeidet

Ordningen skal bidra til å gi de ansatte;

- glede i arbeidet
- tid til kjerneoppgavene

- tydelige og forutsigbare ledelsesstrukturer

KAPITTEL 1: **BAKGRUNN FOR HØRINGEN**

Regjeringen har varslet et tydelig skille mellom staten og kirken. Virksomhets- og arbeidsgiveransvar skal flyttes fra stat til kirke. Dette er etter Kirkemøtets ønske. Som et «neste skritt» har Kirkemøtet bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Dette høringsnotatet sikter mot å identifisere de temaene der det er nødvendig å avveie ulike hensyn, der det foreligger reelle dilemmaer, der det er et kirkepolitisk handlingsrom og må foretas valg. Formålet er å beskrive de alternativer som synes å foreligge, og slik gi grunnlag for at Kirkemøtet kan foreta avveiningene og legge de føringene som anses viktige og nødvendige for det videre arbeidet.

I den grad notatet inneholder vurderinger og stillingtagen er dette Kirkerådets foreløpige vurderinger og forslag. Når dokumentet har vært ute på alminnelig kirkelig høring, vil Kirkerådet drøfte saken på ny, og i et saksdokument for Kirkemøtet – etter planen i 2016 – gi uttrykk for sine vurderinger og anbefalinger i lys av de signaler som har fremkommet i høringen.

KAPITTEL 2: **UTGANGSPUNKT FOR EN NY KIRKEORDNING**

I en rekke vedtak har Kirkemøtet gitt uttrykk for hva som skal være de grunnleggende eller overordnede mål for kirkens virksomhet. Kirkemøtet i 2014 vedtok i saken om Den norske kirkes visjonsdokument at den som evangelisk-luthersk folkekirke skal være bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende. Slik vitner kirken i ord og gjerninger om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Kirkemøtet vedtok i 2007 Hovedprinsipper for en Kirkeordning for Den norske kirke. Disse ligger til grunn for dette dokumentet.

KAPITTEL 3: **FORHOLDET MELLOM LOKALT, REGIONALT OG NASJONALT NIVÅ**

I en situasjon hvor Den norske kirke skilles ut fra staten og får rettslig handleevne, reises spørsmålet om hvordan myndighetsforholdene skal være mellom organer på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Den norske kirke framstår organisatorisk på ulike nivåer, fra det lokale (representert ved den enkelte menighet/det enkelte sogn) til det nasjonale, med ulike regionale mellomnivåer (prosti, bispedømme). Også kommunenivået – med kirkelig fellestråd som organ for alle sogn i kommunen – kan ses på som et mellomnivå, når det omfatter mer enn ett sogn.

Et avgjørende spørsmål for utformingen av kirkeordningen er hvordan oppgaver og myndighet skal fordeles mellom nivåene. Spørsmål som gjelder organiseringen av de ulike nivåene vil bli tatt opp i henholdsvis kapittel 5 (den lokale kirke), kapittel 6 (biskop og bispedømme) og kapittel 8 (sentralkirkelige organer).

Høringsspørsmål:

1

Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

A: Det bør i hovedsak ikke gjøres endringer. Den nåværende oppgave- og myndighetsfordeling mellom de ulike nivåer og organer bør i hovedtrekk videreføres.

B: Oppgaver og myndighetsfordeling mellom de ulike nivåene bør justeres slik at den lokale kirke (fellesrådsnivå) styrkes.

C: Oppgaver og myndighetsfordeling mellom de ulike nivåene bør justeres slik at den regionale (bispedømmenivå) kirke styrkes.

Vi anbefaler svar B. Det bør opprettes et nytt, robust storfellesråd, tilsvarende ny kommunestruktur, for ivaretagelse av alle tilsatte i kirken tilhørende området som omfattes av det nye storfellesrådet. Fellesrådet vil på den måten få en lokal forankring, men samtidig være stort nok til å sikre profesjonell ivaretagelse både av arbeidsgiveransvaret og av forvaltningen av driftsoppgavene innenfor området.

Flertall

KAPITTEL 4: **ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER**

Grunnlovens § 16 danner basis for en fortsatt offentlig finansiering av Den norske kirke. Den norske kirke har ikke uttrykt ønske om en endring av dagens finansieringsordning. Dersom staten ønsker å endre dagens finansiering over kommunale og statlige budsjetter, er det viktig at de kirkelige organene gjør seg opp en mening om hvilken finansieringsordning en ønsker. Finansiering er kanskje det enkeltspørsmålet som mest kan påvirke måten kirken organiseres på. Den norske kirkes virksomhet finansieres i dag i hovedsak gjennom bevilgninger fra stat og kommune. Staten dekker gjennom bevilgninger over statsbudsjettet utgiftene til presteskapet, til kirkelig administrasjon og til trosopplæring. Kommunene er i henhold til kirkeoven § 15 pålagt å dekke utgifter til blant annet bygg og vedlikehold av kirker, anlegg og drift av gravplasser, utgifter til ansatte i sognet og kontorlokaler.

I tillegg til dagens ordning finnes det ulike modeller for finansieringen av Den norske kirkes virksomhet:

- Ordning med medlemsavgift: En slik ordning innebærer at kirkemedlemmene betaler en årlig avgift til Den norske kirke.
- Ordning med livssynsavgift: En slik avgift kreves inn over skatteseddelen, og betales av alle.
- Kombinasjonsløsninger: Kombinasjon av offentlig finansiering og en medlemsavgift.

Dersom dagens kommunale og statlige finansiering endres, bør kirken da søke en ordning med betaling for alle over skatteseddelen ("livssynsavgift") eller en ordning med medlemsavgift for dem som er medlem i Den norske kirke, og der kirken muligens må innkreve avgiften selv?

Høringsspørsmål:

2

Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

A: Ja. En fortsatt finansiering av Den norske kirke over kommunale og statlige budsjetter er den beste til å sikre en bred folkekirke med en kirkelig nærhet og tilstedeværelse i alle lokalsamfunn.

B: Nei.

C: Vet ikke.

Vi anbefaler svar A. En tett kontakt med kommunen er å foretrekke. Ordningen forutsetter et lovverk vedtatt av Stortinget som gir sterke føringer for hvilket ansvar som pålegges kommunene når det gjelder finansiering av Den norske kirke.

Flertall

3

Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil

høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

A: Medlemsavgift

B: Livssynsavgift for alle innbyggere, kreves inn over skatteseddelen. Midlene fordeles til de ulike tros- og livssynssamfunn ut fra medlemstall.

C: Kombinasjon av medlemsavgift og statlig/kommunal finansiering.

D: Kombinasjon av livssynsavgift og statlig/kommunal finansiering.

Vi anbefaler svar D. En medlemsavgift vil kunne føre til unødig medlemsfravall. En livssynsavgift vil sikre inntektene for både kirke og andre livssynssamfunn. Kombinasjonen med statlig og/eller kommunal finansiering vil gi muligheter for egen finansiering og drift av kirker og kirkegårder.

Flertall

4

Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Forenklingen kan skje ved å redusere fra dagens fire nivåer (menighetsråd, fellesråd, bispedømmeråd, kirkemøte) til tre nivåer.

A: Kutte menighetsråd

B: Kutte fellesråd

C: Kutte bispedømmeråd

Vi anbefaler svar C. Ved å holde seg til rammene for den nye kommunestrukturen, vil en lande på omlag 150 kirkelige storfellesråd. Et forsterket og forstørret fellesråd vil kunne ivareta alle arbeidsgiverfunksjoner, også de som i dag er ivaretatt av bispedømmerådet. Andre spørsmål som i dag krever folkevalgt medvirkning på bispedømmernivå, delegeres også til fellesrådene.

Bispekontorene opprettholdes med en administrasjon knyttet til biskopen, men mister eget folkevalgt organ.

Flertall, men vanskelig å se for seg.

KAPITTEL 5:

DEN LOKALE KIRKES ORGANISASJON OG LEDELSE

1. SOGNET SOM ENHET

Sognet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke og har en relativt selvstendig stilling (jf. kirkeloven § 2). Et sogn utgjør et bestemt geografisk område og det har kirkemedlemmene bosatt i sognet som medlemmer. Det skal i ethvert sogn være minst én kirke der det regelmessig feires gudstjenester og forrettes kirkelige handlinger (jf. kirkeloven § 17).

Menighetsrådet er sognets basisorgan. «Menighetsrådet treffer avgjørelser og opptre på vegne av sognet når det ikke er fastsatt i eller i medhold av lov at myndigheten er lagt til kirkelig fellesråd eller annet organ» (jf. kirkeloven § 5).

Fra 1996 ble det lovfestet kirkelige fellesråd i alle kommuner med flere sogn. Fellesrådet skulle på vegne av menighetsrådene ivareta oppgaver i hovedsak av samordnende eller tjenesteytende karakter.

Kirkelig fellesråd har i henhold til gravferdsloven ansvar for drift og forvaltning av gravplassene i kommunene. Problemstillingen er her om sognene som rettslig og organisatorisk enhet har den optimale størrelse. Bør det bli større og færre sogn? Bør sogn som i dag er store (i geografisk eller medlemsmessig forstand) deles? Dette reiser også spørsmål om det normalt bør være bare én kirke i et sogn. Med en norm på kun én kirke i sognet, må sognene noen steder bli mindre.

Hvis derimot sogn med flere kirker bør bli mer vanlig, kan sognene bli større og færre.

Andre kriterier for sogneinndeling og sognestørrelse som bør gis i kirkeordningen kan være:

- Skal det være et bestemt antall gudstjenester i sognet og skal det være krav om kirke og

gravplass?

- Skal kirkeordningen sette kriterier for avstander innen et sogn?
- Kreves et minimum lønnet personale?
- Hvilken enhet er egnet for engasjement for frivillige og rekruttering til menighetsråd?
- Betyr antall medlemmer noe for forståelse og definisjon av sogn?
- Behov for daglig ledelse i sognet, som samvirker med menighetsrådet?

Høringsspørsmål:

5

Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for sognestørrelse og sogneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

A: Det er vanskelig å gi synspunkter for sognestørrelser på nåværende tidspunkt. Ved valg av ny kirkeordning/kirkestruktur vil en samtidig måtte fastsette kriterier for en hensiktsmessig størrelse på sognene.

B: Uansett ny kirkeorganisasjon, bør antall sogn reduseres.

C: Sognene bør være som i dag.

D: Ingen sogn bør være på mindre enn 1000 medlemmer.

E: Med tanke på representasjon i store, kommunesammenfallende fellesråd, bør ingen fellesråd ha mer enn 8 sogn.

Vi anbefaler svar A. Det er så mange usikre forhold knyttet til fremtidig kirkeorganisering at det vil være vanskelig å si noe om størrelse og inndeling. En viss rasjonalisering vil en likevel måtte regne med å se for seg.

Flertall

2. SOGNETS ORGANER

Etter kirkelovsreformen i 1996 er det i tillegg til menighetsmøtet, to organer som opptrer på vegne av sognet: menighetsrådet og fellesrådet. Et avgjørende spørsmål i en fremtidig kirkeordning er om dette skal videreføres.

Dersom ordningen videreføres reises for det første spørsmålet om funksjons- og myndighetsfordelingen mellom de to organene skal videreføres slik som det er i dag.

Et alternativ er å overføre flere oppgaver og mer myndighet til menighetsrådet, for eksempel i saker som gjelder ansettelser og forvaltning av kirkebygg. En utvikling i en slik retning ville i større grad gjøre fellesrådet til et rent støtte- og serviceorgan for menighetsrådene.

Alternativt kan en legge mer ansvar for det menighetsbyggende arbeidet til fellesrådet. Her kan en tenke seg at fellesrådet får et større ansvar for det strategiske og menighetsbyggende arbeidet i sognene, et ansvar som i dag i første rekke er lagt til menighetsrådet.

En videreføring av to organer for sognet reiser for det andre spørsmålet om hvilket nivå fellesrådet skal ligge på for at det skal kunne ha en optimal størrelse. Et viktig spørsmål blir hvilken vekt man vil legge på nærheten til kommunen særlig dersom kommunen fremdeles skal ha et finansieringsansvar for den lokale kirke.

Høringsspørsmål:

6

Bør ordningen med to organer for sognet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

A: Ja

B: Nei

C: Vet ikke

Vi anbefaler svar A. Det lokale rådet bør gi føringer for det lokale, kirkelige arbeidet. Fellesrådet bør fortsette som arbeidsgiverorganet.

Flertall

7

Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sogn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostnivå eller bispedømmenivå)?

A: Kommunenivå (det vil trolig si et tilnærmet prostnivå i ny kommunestruktur).

B: Bispedømmenivå

C: Vet ikke

Vi anbefaler svar A. En forutsetter at kommunereformen vil føre til større robuste kommuner som følgelig også vil gi større, robuste kirkelige fellesråd

Flertall

8

Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

A: Nei. Dagens ordning fungerer tilfredsstillende.

B: Ja, menighetsrådenes innflytelse bør økes og fellesrådenes myndighet bør reduseres.

C: Vet ikke

Vi anbefaler svar A. En ser ingen åpenbare endringer som vil føre til bedre drift og som vil være til fordel for virksomheten.

Flertall

3. STYRING OG LEDELSE I DEN LOKALE KIRKE

I dag er styring og ledelse i den lokale kirke todelt. Prestetjenesten har sin egen styrings- og ledelsesstruktur, mens den øvrige virksomhet er underlagt sognets organer, og ledes av en daglig leder.

Spørsmålet er om en slik todeling av styring og ledelse skal videreføres eller ikke. Argumentet for å opprettholde dagens ordning er ønsket om å sikre prestedtjenestens uavhengighet og biskopens ledelse av prestedtjenesten. Dette ivaretar tradisjonen med Embete og råd. Argumentet som har vært fremført mot en fortsatt todeling er at den vanskeliggjør felles, lokalt planarbeid og et enhetlig strategisk lederskap.

En samling av styring og ledelse vil i så fall innebære at dette samles hos sognets organer. Det ville blant annet bety at sognets organer får ansvar for alle sider ved virksomheten i sognet, også prestedtjenesten.

En innordning av prestedtjenesten under sognets ansvar må sees i sammenheng med hvor arbeidsgiveransvaret for prester legges. En slik innordning forutsetter imidlertid ikke én bestemt løsning på arbeidsgiverspørsmålet. Også i en ordning der presten har en annen arbeidsgiver enn sognets organer, er det mulig å la sognets organer ivareta funksjoner på vegne av det organet som har arbeidsgiveransvaret. Dette vil kunne gi sognet et betydelig reelt ansvar.

En eventuell innordning av prestedtjenesten under sognets ansvar, forutsetter at prestens selvstendige ansvar for utførelse av tjenesten som er gitt i og med ordinasjonen, fortsatt blir sikret. En liknende sikring kan være nødvendig også for andre vigslede stillinger. Et viktig element vil i denne sammenhengen være forholdet til biskopens tilsyn. En kan også vurdere ordninger der prost og biskop fortsatt ivaretar visse ledelsesfunksjoner overfor prestene, uten at det går på bekostning av styrings- og ledelsesansvaret til sognets organer.

Høringsspørsmål:

9

Bør all virksomhet i sognet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til sognets organer?

A: All virksomhet i sognet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for sognets organer. Det bør etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestedtjenesten.

B: Prestedtjenesten fortsatt bør ha en egen styrings- og ledelsesstruktur.

Vi anbefaler svar A. En enhetlig, oversiktlig og effektiv virksomhet forutsetter at alle ansatte forholder seg til sognets organer.

Flertall

10

Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i sognet organiseres?

A: Dersom prestedtjenesten inkluderes i sognets virksomhetsansvar, kan presten gis rollen som daglig leder i en fremtidig kirkeordning.

B: Dersom prestedtjenesten inkluderes i sognets virksomhetsansvar bør presten gis rollen som daglig leder i en fremtidig kirkeordning.

C: Dersom prestedtjenesten inkluderes i sognets virksomhetsansvar må presten gis rollen som daglig leder i en fremtidig kirkeordning.

D: Dersom prestedtjenesten inkluderes i sognets virksomhetsansvar bør andre enn presten bør gis rollen som leder/daglig leder i en fremtidig kirkeordning.

E: Dersom prestedtjenesten inkluderes i sognets virksomhetsansvar, gir dette ingen faktiske konsekvenser for hvem som skal gis rollen som daglig leder i en fremtidig kirkeordning. Valg av daglig leder for sognets virksomhet, avgjøres av arbeidsgiver etter tilråning fra menighetsrådet.

Vi anbefaler svar E. Denne ordningen vil åpne for å gi lederoppgaven til den som er best egnet for oppgaven og samtidig styrke rådernes posisjon og innflytelse som folkevalgte organer.

Flertall

KAPITTEL 6:

BISKOP OG BISPEDØMME

Kirkerådet legger til grunn at det ikke står til diskusjon hvorvidt Den norske kirke fortsatt skal ha en ordning med biskoper som utøver tilsyn i kirken. Det betyr at bispedømmet videreføres som kirkelig inndeling. Det som primært står til diskusjon er hvilke andre oppgaver som skal tillegges biskopen og andre organer på bispedømmenivå. Dette inkluderer også spørsmålet om det fortsatt skal være rådsorgan på bispedømmenivå.

A. BISKOPENS ROLLE

Det er i en fremtidig kirkeordning mulig å utforme biskopens rolle på ulike måter. Et grunnleggende veivalg er om man vil endre biskopens rolle som tilsynsmann og -kvinne og videre om man vil opprettholde, redusere eller utvide biskopens oppgaver i ledelsen av kirken. Et viktig spørsmål er i hvilken grad biskopen fortsatt skal utføre arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

I et vedtak fra 2014 (BM 3/14) har Bispemøtet tatt til orde for at en ordning der biskopen leder prestedtjenesten må videreføres i en fremtidig kirkeordning, begrunnet i «prestedtjenestens særlige karakter, og biskopens særlige ansvar for tilsynet med forvaltningen av Ord og sakrament.»

Samtidig tar biskopene til orde for å styrke tilsynet for øvrige vigslede tjenestegrupper.

Det kan anføres ulike argumenter for å endre/tydeliggjøre tilsynsfunksjonen.

- En endring av tilsynsfunksjonen kan anses som en nødvendig konsekvens av at man legger arbeidsgiveransvaret for prester på et annet nivå enn bispedømmenivået.
- At biskopen er arbeidsgiver for prestene, representerer en forskjellsbehandling i forhold til andre vigslede grupper. Biskopen er heller ikke arbeidsgiver for prester som ikke er ansatt av bispedømmerådet.

På samme måte kan det anføres argumenter for å opprettholde – eller utvide – biskopens nåværende funksjoner ut over selve tilsynsfunksjonen

- Avgrensning av tilsynsoppgaven fra arbeidsgiverfunksjoner vil svekke tilsynet, siden biskopen da vil mangle viktige verktøy for å utøve tilsynet.
- Prestetjenestens egenart tilsier at den har en særlig relasjon til biskopen som handler om mer enn tilsyn.

Høringsspørsmål:

11

Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

A: Biskopen bør lede prestedtjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

B: Biskopen bør ikke utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

C: Biskopen må fortsatt sikres en sentral rolle ved ansettelse og ivaretagelse av prestene, men ikke være arbeidsgiver.

Vi anbefaler svar C. Alle tilsatte i den fremtidig kirke bør ha samme arbeidsgiver på storfellesrådsnivå. Biskopens rolle som tilsynsmyndighet bør ikke svekkes, men utredes og tilpasses en ny arbeidsgivermodell.

Flertall

12

Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

A: Biskopens tilsynsfunksjon bør utvikles og tydeliggjøres overfor prester og andre medarbeidere. Det innebærer at biskopen bør ha sanksjonsmuligheter i forhold til tilsetninger og i visse typer personalsaker.

B: Biskopens tilsynsfunksjon reduseres i takt med en styrket og nyorganisert arbeidsgiverstruktur.

C: Biskopens virkemidler i forhold til tilsynet må gjennomgås i detalj når ny arbeidsgiverstruktur er på plass.

D. Vet ikke.

Vi anbefaler svar C. Det er vanskelig å ta stilling til spørsmålet uten at organisering og arbeidsgiverstruktur er avgjort.

Flertall

B. TILSETTING AV BISKOPER

Kirkemøtet vedtok i 2007 at biskoper i Den norske kirke bør utpekes gjennom en valgordning (KM 09/07). Denne ordningen er ikke innført. Dagens ordning er at biskoper tilsettes av Kirkerådet etter en prosess med nominasjon og rådgivende avstemning.

En kan tenke seg ulike alternative måter å utpeke biskoper på:

- Dagens ordning videreføres
- Tilsettingen foretas av et eget organ for tilsetting av biskoper
- Det innføres en ren valgordning for biskoper
- Bispestillinger lyses ut og besettes etter samme prosedyrer som andre stillinger

Høringsspørsmål:

13

Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

A: Det bør innføres en ren valgordning for biskoper.

B: Det bør opprettes et eget tilsettingsorgan for biskoper.

C: Dagens ordning bør videreføres.

Vi anbefaler svar B. Dagens ordning vil ikke kunne videreføres hvis bispedømmerådene forsvinner. Dermed vil et nytt tilsettingsorgan trolig være det beste alternativet. Dette organet bør bestå av både lokale og sentrale medlemmer.

Flertall

C. BISPEDØMMERÅDET

Behovet for et kirkelig rådsorgan på bispedømmenivå er fremfor alt avhengig av hvilke oppgaver som blir lagt til dette nivået. Dersom prester (og eventuelt andre kirkelig tilsatte) skal tilsettes på bispedømmenivå, tilsier det et demokratisk valgt organ på dette nivået. Dersom tilsettingsmyndighet og arbeidsgiveransvar legges til et annet nivå, blir det mindre nødvendig med et organ på dette nivået. Det betyr i så fall at oppgaver som i dag ivaretas av bispedømmerådet enten må ivaretas av biskopen eller på andre nivåer i strukturen.

Opgaver som kan ivaretas på bispedømmenivå:

- Rådgivende organ for biskopen
- Strategisk arbeid i bispedømmet
- Faglig utvikling innen diakoni, gudstjenesteliv og undervisning
- Støttefunksjoner for menighetene
- Klageinstans for saker som ikke blir avklart på sognenivå
- Tilsette alle ansatte som ikke har sognet som arbeidsgiver og arbeidssted
- Drøfte saker som skal til Kirkemøtet og følge opp saker fra Kirkemøtet

Høringsspørsmål:

14

Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

A: Bispedømmerådet bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ. Bispedømmerådets oppgaver må vurderes i lys av plasseringen av arbeidsgiveransvaret.

B: Bispedømmerådet ikke bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ. Rådets nåværende oppgaver bør i stedet ivaretas av andre organer.

Vi anbefaler svar B. Med tanke på en rasjonalisering av den kirkelige rådsstruktur, vil det være bispedømmerådets oppgaver som lettest kan overlates til et av de andre nivåene.

Flertall

15

Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

A: Rådgivende organ for biskopen

B: Strategisk arbeid i bispedømmet

C: Faglig utvikling innen diakoni, gudstjenesteliv og undervisning

D: Støttefunksjoner for menighetene

E: Klageinstans for saker som ikke blir avklart på sognenivå

F: Tilsette alle ansatte som ikke har sognet som arbeidsgiver og arbeidssted

G: Drøfte saker som skal til Kirkemøtet og følge opp saker fra Kirkemøtet

Vi anbefaler svarene A, B og E. Tilsettinger kan vil skje i de nye storfellesrådene, her vil også mye faglig kompetanse innen de ulike fagområdene ligge. For øvrig vil Kirkerådet sitte med omfattende kompetanse innenfor de ulike fagfeltene. Bispedømmerådet bør med andre ord slankes og

nåværende oppgaver vil bli fordelt både oppover og nedover i systemet.

Flertall

KAPITTEL 7: **ARBEIDSGIVERANSVAR I KIRKEORDNINGEN**

Kirkemøtet har vedtatt at «felles arbeidsgiveransvar» er et mål i en fremtidig kirkeordning. Kirkerådet legger til grunn at en ordning med «felles arbeidsgiveransvar» ikke utelukker en viss fordeling av arbeidsgiverfunksjoner mellom organer på ulikt organisatorisk nivå i kirken. Slik fordeling har vi også i dagens ordning, og det er det ikke noe juridisk i veien for en slik funksjonsfordeling.

Med økt samordning av arbeidsgiveransvar vil en kunne styrke muligheten for samlet styring og ledelse av ansatte og oppgaver i menighetene.

Et springende punkt er biskopens rolle som leder av prestetjenesten i bispedømmet. Bispemøtet har tatt til orde for at biskopens rolle som leder av prestetjenesten bør videreføres på samme måte i en fremtidig kirkeordning (BM 3/14). Kirkerådet legger til grunn at en må vurdere hvilke elementer i biskopens nåværende rolle som leder av prestetjenesten som er særlig viktig å videreføre.

Hva som er en fornuftig plassering av arbeidsgiveransvaret har også sammenheng med fremtidig finansieringsmodell for kirken.

Kirkerådet ser for seg tre hovedveivalg:

A. SAMLING AV ARBEIDSGIVERANSVARET I ETT ORGAN SOM OPPTRER PÅ VEGNE AV SOGNET

En slik løsning vil innebære at alle som arbeider i sognet vil være ansatt i sognet (eller i et fellesskap av sogn), og at arbeidsgiveransvaret utøves av et organ som opptrer på vegne av sognet. Dersom ordningen med to organ for sognet ikke videreføres (jf. kap. 5), betyr det at arbeidsgiveransvaret legges til menighetsrådet. Dersom ordningen med to organ for sognet videreføres, vil arbeidsgiveransvaret legges til fellelrådet. Det betyr at fellesrådet beholder det arbeidsgiveransvaret det har i dag, samtidig som arbeidsgiveransvaret for prestene overføres fra det nasjonale rettssubjektet.

I en ordning der fellelrådet har arbeidsgiveransvaret, kan enkelte arbeidsgiverfunksjoner likevel legges til andre organer. I forbindelse med tilsetting prester, og eventuelt også andre vigslende stillinger, kan biskop og/eller bispedømmeråd tillegges en innstillende funksjon. Biskop og prost kan også tillegges et nærmere definert faglig lederansvar for prester og andre vigslende medarbeidere på vegne av arbeidsgiver. En slik ordning må likevel ikke utformes på en slik måte at den går på bekostning av styrings- og ledelsesansvaret til sognets organer. En felles daglig ledelse for de som arbeider i sognet må være mulig.

B. SAMLING AV ARBEIDSGIVERANSVARET I BISPEDØMMERÅDET

En slik løsning vil innebære at alle som arbeider i den lokale kirke blir tilsatt i det nasjonale rettssubjektet, så fremt bispedømmerådet oppfattes som organ for det nasjonale rettssubjektet. Alternativt kan man definere bispedømmerådet som organ for sognet, eventuelt som organ både for det nasjonale rettssubjektet og for sognet, alt etter hvilke oppgaver det til enhver tid utfører. Denne løsningen vil innebære at prestene beholder bispedømmerådet som arbeidsgiver, mens de som i dag har fellelrådet som arbeidsgiver, blir overført til bispedømmerådet.

Økonomisk vil en slik ordning innebære at fellelrådet overfører midler til å lønne ansatte som ikke har statlig finansiering, eventuelt at kommunene yter tilskudd direkte til bispedømmerådet.

En innvending mot en slik ordning vil være at den vil kunne svekke kommunenes vilje til å bidra til finansieringen av den lokale kirke.

En fordel ved en slik ordning vil være muligheten for å føre en samlet arbeidsgiverpolitikk i

bispedømmet, for eksempel for å ivareta kjønnsbalanse innen et geografisk område som er større enn sognet. En ulempe ved bispedømmerådet som felles arbeidsgiver vil være avstanden til sognet. Dette kan i noen grad kompenseres gjennom en delegering av arbeidsgiverfunksjoner til sognets organer.

C. MODIFISERT UTGAVE AV DAGENS ORDNING

En modifisering av dagens ordning ville innebære at prestene fortsatt blir ansatt i det nasjonale rettssubjektet med bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet beholder arbeidsgiveransvaret for de som i dag er ansatt i sognet.

En slik ordning er den som i minst grad krever organisatoriske endringer, blant annet når det gjelder størrelser på fellesrådsområder – i alle fall på kort sikt. Samtidig oppnår man ikke de administrative innsparinger som følger av den samlingen av arbeidsgiveransvaret som ligger i løsning A og B.

Til denne løsningen kan det også reises tvil om den oppfyller Kirkemøtets intensjon om «felles arbeidsgiveransvar». For å realisere Kirkemøtets intensjon, er det ikke tilstrekkelig å videreføre ordningen slik den er i dag – det er i det minste nødvendig med en modifisering i retning av større samordning i arbeidsledelsen.

Det vil i første rekke være nødvendig å utvikle ordninger for lokal daglig ledelse: Samme instans eller person ivaretar arbeidsgivers styringsrett både på vegne av fellesråd og bispedømmeråd. Samordning kan også skje ved at for eksempel menighetsrådets/fellessrådets rolle i tilsettingen av prester styrkes.

Høringsspørsmål:

16

Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

A: Ja. Arbeidsgiveransvaret for alle kirkelig tilsatte som arbeider i sognet legges til bispedømmerådet. Det forutsetter en delegasjon til instanser på sognenivå som kan ivareta daglig ledelse og andre arbeidsgiverfunksjoner.

B: Ja. Arbeidsgiveransvaret for alle kirkelig tilsatte som arbeider i sognet legges til fellessrådet. Det forutsetter at det etableres bærekraftige størrelser på fellesrådsområdene (f.eks. på justert prostinivå) og at biskopens innflytelse på tilsetting og ledelse av prestedtjenesten sikres i tilstrekkelig grad.

C: Nei. Dagens delt organisering av arbeidsgiveransvaret videreføres med de modifikasjonene som er nødvendige for en større grad av samordning. Det inkluderer en styrket rolle for sognets organer ved prestedtillsettinger; tilsetting av alle vigslende stillinger i bispedømmerådet og at det etableres en ordning for felles eller samordnet daglig ledelse lokalt.

Vi anbefaler svar B. En ny kirkeordning må sikre at det etableres en ordning hvor kirkens virksomhet organiseres under samme arbeidsgiver, med felles mål, felles strategi og felles forpliktelse for alle ansatte. Arbeidsgiveransvaret for alle legges til et nytt, sterkt storfellessråd som både får lokal forankring og samtidig er omfattende nok til å opptre profesjonelt og med tilstrekkelig kirkelig og administrativ fagkompetanse.

Flertall

17

I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ)

A: Arbeidsgiverfunksjonen bør ikke fordeles på ulike organer.

B: Arbeidsgiverfunksjonen kan fordeles mellom fellessråd og bispedømmeråd (biskop)

Vi anbefaler svar A. Arbeidsgiverfunksjonen bør samles i ett organ. Dette vil være et nødvendig grep for å styrke følelsen av å jobbe i en og samme organisasjon, skape mest mulig likhet for alle faggrupper og bygge opp under tanken om fellesskap, likeverd og samhörighet.

Flertall

18

I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

A: Det bør åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i stor grad.

B: Det bør åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i en viss grad.

C: Det bør ikke åpnes opp for lokale og regionale variasjoner.

Vi anbefaler svar C. I en og samme kirke bør det være like forhold når det gjelder tilsetninger og personalpolitiske retningslinjer for øvrig.

Flertall

19

Hvordan bør man på best måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre vigslede tjenester?

A: Det trengs ingen spesielle ordninger for prester og vigslede grupper.

B: Biskopen skal føre tilsyn med utgangspunkt i samme modell som i dag.

C: Prosten skal ha et faglig lederansvar for prestedtjenesten og en veilederfunksjon som omfatter forkynnelse og opplæring.

Vi anbefaler svar B og C.

Flertall

KAPITTEL 8:

ORGANISERING AV SENTRALKIRKELIGE ORGANER

Kirken har en rekke sentrale kirkelige organer; Kirkemøte, Bispemøte, Kirkeråd, Den norske kirkes lærenemnd, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Ungdommens kirkemøte. Dette kapitlet drøfter disse organenes funksjon og reiser enkelte problemstillinger ved disse.

A. KIRKEMØTETS ROLLE OG SAMMENSETNING

Kirkemøtet er i kirkeloven bestemt som Den norske kirkes øverste representative organ med avgjørelsesmyndighet på en rekke områder, herunder til å vedta regelverk som er hjemlet i kirkeloven. At Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste, representative organ betyr i dagens ordning ikke at det er overordnet alle andre kirkelige organer på nasjonalt og regionalt nivå.

Verken bispedømmerådene, biskopene eller Bispemøtet er underlagt Kirkemøtet, men har sitt mandat fra staten og er underlagt direkte statlig styring. Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og lederen av Samisk kirkeråd.

Høringsspørsmål:

20

Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

A: Kirkemøtets nåværende rolle bør i hovedsak videreføres, men naturlig nok tilpasses den fremtidige kirkeordning. En bør i særlig grad være oppmerksom på den endrede maktbalanse som oppstår ved en eventuell endret kirkestruktur. En bør også være oppmerksom på balansen mellom krav til gode administrative og byråkratiske ruiner i forhold til de ressursene som brukes til

spørsmål vedr. det direkte menighetsbyggende arbeid.

B: Vet ikke.

Vi anbefaler svar A. Dagens kirkemøterolle ivaretar i det store og hele de funksjoner som er nødvendige for å drive en velorganisert og oppegående kirke.

Flertall

21

Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

A: Kirkemøtets sammensetting bør videreføres som i dag.

B: Kirkemøtet må settes sammen ut fra representasjon i de nye storfellesrådene.

C: Det bør være et direkte valg til Kirkemøtet.

D: Det bør være en kombinasjon av indirekte og direkte valg.

Vi anbefaler svar B. Men ordningen vil innebære at mange spørsmål som det i dag ikke er tatt stilling til, vil måtte avklares.

Flertall

B. BISPEMØTET

Bispemøtet består av alle tjenestegjørende biskoper og er et organ for samordning av de enkelte biskopenes gjøremål. Ellers utfører Bispemøtet oppgaver som er tillagt møtet. I de senere årene er blant annet forvaltningsoppgaver knyttet til arbeidsgiverfunksjoner (etter- og videreutdanning for prester) tillagt Bispemøtet. Bispemøtet ivaretar også biskopenes læreansvar gjennom felles uttalelser, blant annet til saker som skal behandles av Kirkemøtet. Bispemøtet har et særskilt ansvar for saker av læremessig karakter, herunder liturgisaker.

Et viktig spørsmål er hvordan forholdet mellom Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet skal ordnes på en måte som både ivaretar Kirkemøtets rolle som kirkens øverste organ, og som samtidig sikrer utøvelse av biskopenes særlige ansvar og fullmakter.

Høringsspørsmål:

22

Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

A: Bispemøtet bør også i en fremtidig kirkeordning være et sentralt organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene samt ivareta helhetskirkelige spørsmål. I lære- og liturgisaker skal Kirkerådet forelegge saken for Bispemøtet, som uttaler seg. Bispemøtets uttalelse skal tillegges særlig vekt i Kirkerådets behandling, og den skal følge saken til Kirkemøtet. Bispemøtet er ansvarlig for forberedelse og oppfølging og skal avgi innstilling i lære- og liturgisaker overfor Kirkemøtet.

B: Bispemøtets rolle reduseres etter en selvstendigjøring av kirken fra staten.

C: Bispemøtet får flere oppgaver og rollen utvides etter selvstendigjøringen av kirken fra staten.

Vi anbefaler svar A. Biskopene og bispemøtet bør ha en tilnærmet lik rolle som i dag, også i fremtidens kirke.

Flertall

23

Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

A: Biskopene bør organisatorisk ledes av preses, men ha Den norske kirke v/Kirkemøtet som arbeidsgiver. Biskopene bør enkeltvis ha stor frihet, men må sammen komme fram til visse felles

kjøreregler i prosedyrespørsmål, regelverk, lærespørsmål mm.

B: Den enkelte biskop er ikke underlagt noen andre og har full frihet i alle spørsmål.

Vi anbefaler svar A. Her settes det visse grenser, men biskopene gis likevel vide rammer for utøvelsen av sitt embete.

Flertall

C. KIRKERÅDET

Kirkerådet velges blant Kirkemøtets medlemmer, med representasjon fra samtlige bispedømmer. Ifølge nåværende kirkelov forbereder det de saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder for øvrig arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. Kirkerådet har 15 medlemmer. 14 er valgt av Kirkemøtet: 10 leke medlemmer, én lek kirkelig tilsatt og 4 prester. I tillegg kommer en biskop valgt av Bispemøtet.

Høringsspørsmål:

24

Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

A: Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer. For å ivareta en geografisk spredning bør bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet opprettholdes.

B: Kirkerådet bør sammensettes av en representant for hvert av bispedømmerådene, preses og tre medlemmer valgt på fritt grunnlag for å ivareta bredde i kompetanse og representativitet.

C: Kirkerådet bør få færre medlemmer som kun velges ut fra kompetanse, uavhengig av geografisk spredning og tilknytning til alle bispedømmeråd.

Vi anbefaler svar B. Dette alternativet sikrer både mangfold og kompetanse.

Flertall

D. DEN NORSKE KIRKES LÆRENEMND

Den norske kirkes lærenemnd består av biskopene, tre teologisk sakkyndige oppnevnt av de teologiske fakultetene, samt to teologisk sakkyndige og fire leke medlemmer oppnevnt av Kirkemøtet. Nemnda gir etter anmodning uttalelser i læresaker. Siste gang nemnda var i funksjon var i 2006.

Et tema i utarbeidelsen av ny kirkeordning er om Den norske kirke skal beholde et sakkyndig læremessig organ ved siden av Bispemøtet, eller om Bispemøtet skal ha denne funksjonen alene.

Høringsspørsmål:

25

Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

A: Oppgavene som i dag er lagt til Den norske kirkes lærenemnd for fremtiden bør ivaretas av Bispemøtet.

B: Den norske kirkes lærenemnd bør videreføres som et sentralkirkelig organ med samme funksjoner som i dag.

Vi anbefaler svar B. Det bør være et viktig poeng at også andre fagpersoner enn biskopene er delaktige når Den norske kirkes lære skal utformes.

Flertall

E. SAMISK KIRKERÅD

Samisk kirkeråd er et sentralkirkelig organ opprettet som et råd under Kirkemøtet og er Kirkemøtets organ for samisk kirkeliv og urfolksspørsmål. Rådet er pålagt å samordne sine oppgaver med Kirkerådet og Mellomkirkelig råd, og sorterer administrativt under Kirkerådets sekretariat.

Høringsspørsmål:

26

Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

A. Samisk kirkeråd bør forbli et råd under Kirkemøtet og medlemmene oppnevnes som i dag. Det bør i framtiden utredes muligheten for et fellesmøte for samisk kirkeliv som velger representanter til de tre nordligste bispedømmerådene.

B. Vet ikke.

Vi anbefaler svar A. Dagens ordning synes hensiktsmessig, også i en fremtidig kirke.

Flertall

F. UNGDOMMENS KIRKEMØTE (UKM)

Ungdommens kirkemøte er et årlig møte for utsendinger fra bispedømmene og fra frivillige ungdomsorganisasjoner. Ungdommens kirkemøte er ikke fastsatt i kirkeloven, men i statutter fastsatt av Kirkerådet. Ungdommens kirkemøte uttaler seg i saker som angår Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, og har rett til å melde saker til behandling i Kirkemøtet. Ifølge Kirkemøtets forretningsorden møter fire representanter for Ungdommens kirkemøte på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

Høringsspørsmål:

27

Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

A: Det kirkelige ungdomsdemokratiet bør regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet. Ungdommens kirkemøtes funksjoner videreføres som i dag.

B: Vet ikke.

Vi anbefaler svar A. Dagens ordning synes hensiktsmessig, også i en fremtidig kirke.

Flertall

Vedtak:

I møtet ble alle spørsmålene gjennomgått og stemt over, det ble to korrigeringer i forhold til saksframlegget. Ved avstemning ble det ved alle spørsmålene flertall for anbefalingen. Kirkevergen sender inn de 27 svarene på høringen.

Enstemmig vedtatt